

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih iz-
dankah ob torekah, četrtekah
in sobotah. Zjutranje izdanje iz-
haja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
uri večer. — Obojno izdanje stane:
za en mesec . . . 1.—, laven Avstrije f. 1.50
za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50
za pol leta . . . 6.— „ „ „ 9.—
za vse leto . . . 12.— „ „ „ 18.—
Naročnina je plačevati naprej na naročbe
brez priložne naročnine se uprava ne
ozira.

Pesamične številke se dobivajo v pro-
stovolnih tobaka v Trstu po 2 nč.,
laven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglaš se računa po tarifi, pečatni; za
naslove s debelimi črkami se plača
prostor, kolikor obsega navedeni vrstni
Postava, esmrtnice in javne nabave,
maši oglaš itd. se računajo po pogodu.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na redakcijo
ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora
biti frankovano, ker nefrankovane se
sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina, reklamacije in oglaš spre-
jema upravnništvo ulica Molina pla-
čilo št. 3, II. nadst. Naročnina in oglaš
je plačevati loco Trst. Odpriete reklama-
cije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„Edinost je moč“.

O dveh laških interpelacijah.

I.

V drugi seji sedanjega zasedanja deželnega
sбора tržaškega, minolega petka dne 21. t. m.,
so torej gospodje iz laške večine predložili jedno
interpelacijo g. deželnemu glavarju in zajedno tudi
vladnemu zastopniku, drugo pa le temu poslednjemu.
V prvem slučaju so hoteli kaj poizvedeti o izro-
čenju izjave slovenskih poslancev v deželnem zboru
tržaškem in o nadaljnji usodi te izjave, v drugem
slučaju pa jih je mučila radovednost, kaj da po-
menja prav za prav prememba na namestništvu
tržaškem. Radovednost progresovcev v obeh slu-
čajih vzbuja posebno zanimanje od naše strani.
Saj ne treba ravno posebne politične bistroumnosti
v to, da moremo pogoditi takoj, da sti interpela-
cije Benussi in Veneziana v kavzalni zvezi med
seboj! Mi bi trdili celo, da se je prva interpela-
cija stavila le radi druge. Mi smo uverjeni celo, da
so le fingirali radovednost glede na izjavo sloven-
skih poslancev v ta namen, da so dobili prilike,
da so prali sebe in dosedanje postopanje svoje,
da bi dokazovali tem laglje, kako grozna kri-
vica bi se godila Italijanom, ako bi
sprememba osebe na namestništvu tržaškem zna-
čila ob jednem tudi spremembo zistema! Hinc illae
lacrimae! Za tem grmom tiči zajec. Prememba zi-
stema se boje! Naj se le postavljajo v pozituro
kolikor hočejo, naj le kriče in naj se le delajo, kakor
da jim samozavest prihaja iz globine prs — naj le
žugajo z irredentovskim gibanjem — kakor je to
storil sub rosa posl. Venezian, sklicevaje se na nad-
tridesetmilijonni narod Italijanov in na neke „želje“,
ki bi se mogle vzbuditi v avstrijskih Italijanih, glede
katerih želja pa da mera le želeži avstrijska dr-
žava, da estasejo udušene: kdor pozna njih in iz-
vor njihovi politični moči v deželi, ta ve, da kriče
sedaj le zato, ker se — boje! V prvi interpela-
ciji so se opravičevali in prali, meneči, da potem
temveč izda kričanje v drugi interpelaciji Benussi
se je trudil v potu svojega obraza, da bi dokazal,

kako frivolni so okoliščanski zastopniki, ki brez
vsakega razloga tirajo abstinenčno politiko, kako
lepo in v uzornem redu se vrše v nas vsi javni po-
sli, kako koncilijantna da je bila vsikdar italijan-
ska večina do slovenske manjšine, in da ta po-
slednja uprizarja le komedijo, ako govori o nami-
šljeni nevarnosti, ki jej preti, ter o kakem vzkradanju
svobode govora in parlamentarnih pravic. Vse to
je dokazoval Benussi v ta očitni namen, da je
mogel prisegati potem Venezian, da je bil dose-
danji zistem v Trstu, v rumeni hiši in v mestni
palači, najuzornejši ter da bi bila zgolj grešna lah-
komišljenost in kričeča krivica, ako bi se hotelo
spreminjati na dosednji smeri politike na Primor-
skem. Nam pa velela novinarska dolžnost, da po
svoji vesti in v prilog resnici in pravici, označimo
vso te taktiko, da primerno zavrremo gospode
Benussi, Veneziana, Dompierija in — barona
Conrada.

Začnimo torej s poslancem in utemeljevateljem
interpelacije, Benussijem!

Deželni poslanci okolice tržaške so imeli naj-
važnejših razlogov, da so sklenili neudeleževati se
razprav. Benussi pa je imenoval ta njih sklep le
„slabo šlo“ (una farsa, una buffonata qualsiasi).

Oglejmo si od bližje glavne vazeke, ki jih
navajajo naši poslanci:

V delegacijo ali deželni odbor ni bil izvoljen
neben slovenski poslanec. Kdor pozna razmere
mestnega in deželnega zbora tržaškega, ta ve, da
delegacija oziroma deželni odločuje vse!! Ta
korporacija ima 10 pravih členov. Vseh teh 10 so
sedaj zastopniki mesta, zastopnika okolice ni ni-
jednega med njimi. Od teh deset členov delega-
cije, oziroma dež. odbora, je sedaj šest židov
in le 4 so kristijani! Židje sestavljajo kaka
dva odstotka vsega prebivalstva mestne občine
tržaške. In ta dva odstotka sta zastopana v dež.
odboru po 60%!! Okolica sestavlja obilnih 20 od-
stotkov vsega prebivalstva, a je popolnoma neza-
stopana v delegaciji oziroma deželnem odboru. 2 od-
stotka prebivalstva imata v tej korporaciji 60 od-

stotkov zastopstva, 20 odstotkov pa — nič! Kje
je tu pravica? Mar ni to vnebovpijoča krivica?!
In Benussi se še čudi, da se pritežujejo okoliščan-
ski poslanci!!!

Kakor drugi vzrok navajajo naši poslanci po-
manjkanje osebnosti v varnosti. Kako opravičen
in tehten je ta vzrok, to nam je potrdil Benussi sam
svojim postopanjem. Kje pa so zasramovanja, vsa
grozna zasramovanja z galerije deli?! Toda, ako
bi se tudi ne menili za publiko na galeriji, treba
namreč vedeti, da slovenskih poslancev ne spoštu-
jejo ni ital. poslanci, ni deželni glavar!! Vse pred-
loge naših poslancev odbijajo kar na kratko. V
vsem letošnjem zasedanju mestnega zbora ni ob-
veljal niti jeden sam predlog naših. Kruto so se
odbijali tudi taki predlogi, ki niso prav v nikaki
zvezi z navedenostjo ali politiko, ki torej niso imeli
ničesar na sebi, kar bi mogle razburjati nervozno
iz razdražljive gospode! Slovenski poslanci so bili
toliko skromni — in menimo, da je ta skromnost
segala edločno predaleč —, da niti govorili niso
o narodnih vprašanjih. Kar molčali so o takih
vprašanjih in so se bavili le stvarmi materijalnega
pomena. A Benussi pravi, kar najlepše ilustruje
njegovo pravicoljubje: „Disturbano continuamente
le sedute con richieste di fanali e di strade!“ Ali
ste čuli, okoliščani! Za ves dragi denar, ki ga no-
site v mestne blagajne, bi morali vaši poslanci
molčati ne le o narodnih in političnih pravicah vaših,
ampak niti borne svetiljke ali poprave kake poti
ne bi smeli zahtevati! Vsaka zahteva v vašem imenu
je le zlobno nadlegovanje. Njim, ki skrbje za elek-
trično razsvetljavo v mestu, ki trosijo tisoče in ti-
soče za sprehajališča in gledališča, njim je že „dis-
turbo“ to, ako okolica zahteva kake svetiljke na
najbolj nevarnih krajih! Mar se ne pravi to, nor-
čevati se iz naših poslancev?! Ali ne znači to
ščuvanja proti njim! Oni, ki pozna občinstvo, za-
hajajoče na galerije, ve, da taki govori iz zbornice
kaj lahko razvneajo to občinstvo in so je tudi
zaveli že tolikokrat tako, da res ni bilo možno
več govoriti o varnosti oseb naših poslancev!!

PODLISTEK.

Prednja straža.

ROMAN.

Poljski spisal Boleslav Prus. Poslevenil Podravski.

„Torej je ta delitev že gotova?“ je vprašal
Polž.

„I kdo to ve“, je odvrnil Grahovski. „Neka-
teri pravijo, da je gotova, drugi pa se smejejo
temu. Toda jaz si mislim: naj že dodajo ali ne
dodajo, vsekako pa je bolje, dokupiti deklini še
jeden oral, ko je uprav priložnost. Tem bolje, ker
moja žena ne mara krave.“

„Toda, ako bodo zastonj dajali zemlje, pa je
škoda denarja trošiti za nje“, je omenil Polž.

„Resnica, to ni moj denar, torej me roka ne
srbi po njem. Sicer pa ne menim kupiti od graj-
ščaka, marveč od kmeta. Ko bi kupoval od graj-
ščaka, ne mudilo bi se mi s kupčijo, ker v taki
stvari ne škoduje, če človek nekoliko počaka.“

„Prav imate“, je odvrnil Polž. „Bedak se
žuri, modri čaka.“

„Ter vae dela s pomislekom.“

„In dela s pomislekom“, je potrdil Polž.

V tem hipu sta dospela v sobo gospodinja
in žepav Matija. Šla sta v stransko sobo ter po-
stavila sredi nje višnjevkasto pobarvano mizo. Ma-

tija je postavil k njej dva lesena stola. Gospodinja
je prižgala svetilnico brez cilindra ter pokrila mizo.

„Pejdite semkaj župan“, se je oglašila go-
spodinja. „Ježef, spremi jih. Tu vama bode prijet-
neje večerjati.“

Oveseljen Matija se je umaknil okorno za
ognjišče in gospodarja sta stopila v stransko sobo.
„Zala izba“, je rekel Grahovski, ogledavši se.
„Podob svetnikov vidim mnogo na steni; postelja
je pobarvana; tudi pōda ne manjka in cvetic na
oknu. Gotovo je to vaše delo, botra?“

„A čegavo naj bi bilo?“ je odvrnila žena
zadovoljno. „On ima neprestano opraviti na dvoru,
ali v mestu ter se ne zmeni mnogo za dom. Komaj
sem ga pripravila k temu, da je vsaj v stransko
sobo pripravil tlak (pod). Sedite, boter, bodite tako
prijazni, tu bliže peči. Takoj prinesem večerjo.“

Krenivši k ognjišču je nalila dve skledi pro-
sene kaše z ocvirki. Manjšo je dala blapcu, večjo
pa je postavila na pokrite mizo pred gosta.

„Jejta z Bogom“, je dejala Grohovskemu;
„ako česa zmanjka, pa povejta.“

„Ali vi ne prisedete?“ je vprašal gost.

„Jaz bodem jedla pozneje z otroci. Matija“,
se je obrnila k blapcu, „poprimi se skleda.“

Oveseljen Matija je vzel svoj delež ter sel
na klop nasproti ognjišču, da bi videl župana ter

poslušal pametni razgovor, po čemer je težil. Na
to si je postavil skledo na kolena ter izza oblaka
sopare zrel zadovoljno na višnjevo mizo, ob ka-
teri sta sedela gospodarja, na bel namizni prt in
leskeče se žlice, s katerimi sta jedla. Kadeča se
svetilaica zdela se mu je najlepša svečava in stoli
z naslonjači najugodnejše pohošne orodje. Pegled
na župana napolnjeval je Matijevo srce z častjo
in ponosom. Saj se je s tem Grahovskim vozil
nekdaj na novačenje; on je smel stati pri vratih v
pisarni ob času, ko je močil dež druge novince,
steječe na planem. Saj je on zankazal odvesti ga
v bolnišnico ter ga zagotovil, da bode zdrav, kadar
pride iz nje. A kdo pobira davek, kdo ob času
procesije nosi največo zastavo, kdo začenja prvi
peti v cerkvi na večernicah: „Hvalite Marijo, Ma-
rijo hvalite“? Saj je to to vendar oni Grohovski,
s katerim danes on, preprost Matijček Ovčar, sedi
pod jedno streho.

A kake veličastne rasti, kako imenitno sedi
pri mizi. Stegnil je noge, z levo roko se oprl ob
bedro, desno položil na mizo ter glavo sklonil v
znak. Kako prijetno se mora sedeti na takem stolu
z naslonilom...

(Pride še).

Gosp. Benussi imenuje naše poslance „*lamentatori di discordia e d'odio nazionale*“, ko je vendar znano, da Slovenci niso nikdar in nikjer sahtevali od Lahov, naj se odpovejo svojemu materinskemu jeziku. Mi ne zahtevamo vendar drugega, nego da se nam da, kar nam gre po božjem, naravnem in konstitucionalnem pravu!! In zato, ker zahtevamo, to pa nikomur na škodo, in ker moramo zahtevati, kar nam gre — moramo, ako smo ljudje z srcem in človeško zavestjo v prsih — zato — sejemo razpor. Mi naj bi ne smeli niti odpreti svojih ust — in tako postopanje svoje imenuje gosp. Benussi liberalno! In bi hotel vznepati domnevanje, kakor da je v mestnem, oziroma deželnem zboru pravi Eldorado za slovenske poslance!!

Gosp. Benussi odreka gosp. vitezu Nabergoju tržaško poslanstvo. In vendar zna ves svet, da je bil ta gospod zakonito izvoljen in da se ga mora smatrati legalnim zastopnikom v deželnem in mestnem zboru, dokler njega izvolitev ni ovržena zakonitim potom. Laška večina je res hotela ovržeti izvolitev, a *zgubila je pravdo tudi na najvišji instanci*. Po takem je gospod Nabergoj še vedno deželni in mestni zastopnik tržaški in ima kakor tak tudi nedotakljive pravice, da se v tem svojstvu podpisuje na katerem si boji dokumentu. G. Benussi mu odreka to pravico in ve tudi, da ga dobro ume občinstvo na galeriji in da je to občinstvo tudi pripravljeno izvajati najhlastnejše posledice iz takih trditve! Ali nas umete, veseloštevani gospod Benussi?! A če bi trebalo še kakoga dokaza v označenju osebne varnosti, kakoršnje so deležni slovenski poslanci v deželnem in mestnem zboru tržaškem, zatrđili bi lahko, da slavne oblasti skrbijo pričakujejo onega dne, ko pride gosp. Nabergoj v zbornico! Čemu ta skrb? Mar zato, ker je slovenskim poslancem zagotovljena osebna varnost?! Ali ne znači tako nastopanje večine kratenja osebne svobode?! Ko je omenil g. Benussi, da je gospod Nabergoj „*cavaliere*“, čuti je bilo po vsej zbornici „*ilaritā fragorosa*“. Veselost torej. A znano je, da taka odlikovanja podeljuje Njegovo Velikanstvo naš presvetli cesar! Komu je torej veljala „*ilaritā fragorosa*“? Ali Nabergoju, ki si je tridesetletnim delovanjem svojim pridobil neveljivih zaslug za svoj narod — ali pa Onemu, ki je priznal te zasluge in je odlikoval gospoda Nabergoja?! Ako je veljalo Nabergoju, je bilo to frivolno; ako pa je veljalo Onemu, ki je odlikoval Nabergoja, tedaj je bilo to — ne, nečemo napisati primernege označenja iz speševanja do nositelja presvetle krone. In gospod Benussi bi hotel še trditi, da so osebe naših poslancev povsem varne! Z esubo je neločljivo spojen tudi nje jezik, ki se govori v pokrajini. Čim si stopil na ulico tržaško, že moraš biti prepričan, da se tu govori tudi slovenski v veliki meri. Že promet na ulici ti pravi, da je slovenščina tu deželni jezik. A tudi vlada in najviša sodna oblast sti pripoznali epetovano našemu jeziku značaj deželnega jezika. A deželni glavar ni hotel vsprejeti slovenske izjave naših poslancev „*perche redatto in una lingua che non è quella del paese*!“ A sedaj vas vprašamo: mar mi ne krati osebne svobode oni, ki mi veže jezik?! Da, hujše nam krati našo svobodo, nego da bi nas vezal na rokah in nogah!

O tretjem vzroku neudeležitve naših poslancev bedemo govorili v prihodnjem članku.

DOPISI.

Iz zgornje okolice, v drugi polovici januarja 1897. (Izv. dop.) Prepuščeni smo sami sebi, nimamo ga, ki bi nas zastopal, nas branil, nimamo ga, ki bi se potezal za nas, ki bi odkrival naše gorje, naše rane in naše krivice. Ne, nimamo ga!

V državnem zboru na Dunaju, razpravljajo poslanci iz vseh kronovin. Vsaki se poteza za svoje volilce in jim skuša pridobiti oziroma zagotoviti pripadajoče jim pravice, oziroma zboljšati gmotno stanje njihovo, osobito v sedanjih kritičnih časih, ko hoče nov zistem. aznomislečih ekstremov predručati vse naše odnose. Mi pa, naj se nam godi še tako nečuvana krivica v kakoršnekoli si bodi obziru, nimamo ga, kakor sem že dejal, da bi se briga in potezal za nas tam gori.

Takej o zvršetku zadnjih državnozbornskih

volitev znali smo dobro, da smo ostali brez zastopnika, brez državnega poslanca, da pa ostanemo tudi v deželnem zboru brez jednega najboljših mož, tega nismo vedeli še takrat.

Ob zadnjih deželnozbornskih volitvah zbrali smo si okoličani v vseh šestih volilnih okrajih po svojega zastopnika. Ta šestorica naših mož naj bi nam pridobivali — ne, ne, na pridobivanje nismo mislili — naj bi se borili v municipalnem amfiteatru! Na vspešno borbo nismo mogli niti misliti, ker je peščica naših prešibka nasproti brezobzirni večini. Če bi se mogli naši poslanci pretvoriti v orjaške lave, zmagali bi morda. Pa ne, saj mi nečemo zmagati nad nikomur, le pridobiti si hočemo svoja naravna prava, ki nam tičejo po božjem in človeškem zakonu.

Ko so videli naši poslanci, kakor razsodni ljudje, da bi bilo jako nevhaležno delo, ako bi hoteli plati vodo iz morja, sklenili so odreči se vsakemu sodelovanju v sejah deželnega zbora. To so storili na običajen način. V obliki izjave in sklicenja se na brezvspešnost vseh naporov svojih, izročili so kavalirski svojo izjavo, sestavljeno slovenski, v roke deželnega glavarja. Gospod glavar je pa brez vsacega prevdarka odklonil in odvrnil lepo stilizirano izjavo. Ne da bi zgubljal mnogo besed vrgel je izjavo od sebe, češ: „*Non si accetta, è estesa in lingua straniera, in lingua sconosciuta*“. Ste razumeli torej, zakaj je vrgel izjavo od sebe?

Ma corpo di bacco! Gospod župan! Ali imate tako slab spomin, ali čepite vedno v svoji sobici ali kaj? „*Lingua straniera, lingua sconosciuta*!“ Čudno, obžalujem, niste-li bili nikoli na ulici v Trstu? Niste-li nikoli videli okoličanskih mlekaric, peric, prepodajalk? Niste-li še nikoli videli našega delavca itd. ter čuli, kako ta govori? Niste-li še nikoli bili vsaj v bližnji okolici, ter čuli tam „*tista lingua straniera*“? Čudno! Ali res ne poznate okoličanskih razmer in potreb?

Kdor ne bi se smijal, dobi groš.

Da pa ne zaidem predaleč, povem le to, da prav temu županu, oziroma dež. glavarju, ki se je tako laskavo izjavil o jeziku okoličanov, so ravno okoličanski poslanci pemažali do županskega oziroma glavarškega stola!!

E pasja noga! Čakajte no, tu mi pa zopet prihaja nekaj na misel! Hm, hm! Morda gospod župan, spominjati se tega čina okoličanskih poslancev, ni hotel le iz gole hvaležnosti vsprejeti njihove izjave, hoté reči: „*Ljubčki*“ moji, ostanite pri meni, ne zapuščajte svojega očeta, ki vas ima tako rad!“ Vidite, vidite, raca na vodi! Najbrže je g. župan tako mislil, in vi ga pa črtite po nedolžnem. Najbrže ste se zmotili vi poslanci, in vi, ki ste pri „*Edinosti*“. Sicer pa ne bi hotel trditi ravno, da nimate Vi prav! Morda se motim jaz, ker imeli ste prilike, da ste mogli bolje prestudirati gosp. župana oziroma dež. glavarja, nego jaz. Morda sodim jaz krivo. Ko mi pa dokažete, da imate Vi prav, tedaj jo pa potegnem z Vami in poročem, da smo res prepuščeni sami sebi, da nimamo ne poslanca v državnem zboru, ne župana v mestnem in ne glavarja v deželnem zboru. Če se „*spridimo*“ torej mi okoličani, naj se ne šteje tega nam v zlo. Saj tudi sodniki, ko sodijo malopridneže, vpoštevajo v prvi vrsti njihovo vzgojo.

Če je oče zapustil svoje otroke, odvrnil svoje pazno oko od njih, če jim ne donša in pripravlja potrebne hrane in obleke, če jih še proklinja, zasramuje in podi iz hiše, taki otroci se lahko spridijo! In kdo drugi je kriv na tem, nego oče?

Kakor vladar za svoje državljane, kakor oče za svoje otroke, tako župan za svoje občinarje, tako dež. glavar za deželane. V vsaki vasi, vsaki soseski ali občini ima župan nalog, skrbeti po očetovsko za svoje. Od tod je naslov „*oče župan*“! Zavest o vsprejeti dolžnosti ga sili, da skrbi za one, ki so poverjeni njegovi skrbi.

Ker pa naš „*oče župan*“ tako „*skrbi*“ za nas, ker nas zaničuje v naših zastopnikih, ker nas noče razumeti, tem manje slušati naših prošenj, ker nam mesto kruha nudi kamen, ker bi nam mesto pripoznanja hotel viti okolo glave letnjevo krono, ker nas noče poznati za svoje občinarje, tedaj nisem trdil krivo, ko sem rekel, da mi okoličani nimamo deželnega glavarja in nimamo župana. Nova doba je napočila za tržaške okoličane, in to v 19. veku probujenega človeštva in vsestranskega napredka.

Naj pa reče kdo, da ne napredujemo in da nismo napredni in civilizirani, ko niti ne potrebujemo zastopnikov, niti župana, ko smo tako lepo prepuščeni sami sebi!!

Vrhmorski.

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 24. januarja 1896.

Občni zbor „Sloga“ v Gorici. V zadnjem našem izdanju smo poročali o izjavah in resolucijah, sprejetih enoglasno v prilog sprave med nami Slovenci. — Če so bile torej omenjene resolucije in izjave sprejete enoglasno, dokazano je, da vlada sedaj na Goriškem popolno sporazumljenje med slovenskimi strankama. Tako je tudi drugod na Primorskem. Drugače niti ne sme biti ob sedanjih razmerah, ko vidimo, kako se usitnje med nas tretji, in sicer skupni nasprotnik naš, da bi netil prepir v ta namen, da bi se okoristil, užival in prišel do meči in veljave v teh naših pokrajinah. To moramo imeti vedno pred očmi! In to so imeli pred očmi tudi rodoljubi na Goriškem, ki so si podali roke na skupno delo.

Sedaj še nekaj o zborovanju samem. Zborovanje je otvoril predsednik g. dr. Ant. Gregorčič. Vzrok, rekel je gosp. predsednik, da se je zborovanje zategnilo od jeseni do sedaj, je ta, da se je vršil lani vseslovenski shod v Ljubljani in ker so bile politične razmere vedno nejasne. Tudi l. 1893. se je zategnilo zborovanje, ali od takrat naprej se je narodno življenje in delovanje še le raztegnilo in uvrstilo. Takrat se je sklenilo ustanoviti posojilnico in hranilnico, ki sedaj tako lepo napreduje. Kakor je torej občni zbor, ki je tudi bil zakasnen pred 15 leti, oživil narodno mišljenje na Goriškem, tako naj današnji zbor poživi in združi vse delavce na narodnem polju na Goriškem. Za vspešno delo je neobhodno potrebno, da vlada sloga v društvu in med rodoljubi na deželi! Radi mnogega dela, trebalo bode deliti delo in ustanoviti posebne odseke, n. pr. za časnikarstvo, za zadruge, za socialna vprašanja itd. Ker odbor sam ne zamore vsega, poskati bode moral med udi izvedencev in jih poklicati v odseke. Društvo „Sloga“ je potrebno zlasti za Gorico, ker nas goriški magistrat ovira in prezira, kjer le more.

Zadnji čas kaže, rekel je g. predsednik, da ponehuje medsebojni prepir, ki nas je razdvajal, in ker so padle vse zapreke medsebojnemu tesnejšemu združenju, vas vabim, da se še tesneje oklenete društva, da si to opomore, razširi in se razvije še bolj.

To poročilo vzel je zbor pohvalno na znanje. Denarno poročilo je prečital blagajnik gosp. Kancler. Tudi to poročilo se je odobrilo in potrdilo.

K točki „*posamični nasveti*“ se je oglasil prvi g. predsednik sam ter je predlagal, naj se prijavljajo od sedaj naprej vsi oglasi, vabila in naznanila društva „Sloga“ v obeh goriških listih, v „*Soči*“ in „*Primorskem Listu*“. Bilo je sprejeto.

Na to se je oglasil pred. g. Anton Bertok, župnik, in je prečital izjavo konsorcija „*Primorskega lista*“, katero smo omenili že za minj, in ki izreka posl. dru. Gregorčiču vse zaupanje. Zbor je soglasno vsprejel pohvalbo za spravo, kar se je pokazalo takej na volitvi odbora. Predsednikom je bil izvoljen jednoglasno g. dr. Anton Gregorčič. V odbor pa (tudi jednoglasno): grof Alfred Coronini, dr. Aleksij Rojic, Blazij Grča, dr. Henrik Tuma, Valentin Kancler, Andrej Gabršček, Josip Mašera, dr. Alojzij Franko in Janez Drmastja.

Trdno stoječi na poznanem stališču svojem oziroma na vprašanje, kako bodi urejeno naše medsebojno razmerje, pozdravljamo rodoljubnim zadovoljstvom ta letošnji občni zbor bratskega nam društva goriškega. Beg blagoslovi delo in ukrepe združenih rodoljubov v srečo in blagor naroda slovenskega na Primorskem. Le po tej poti morejo priti naši odnosi do konsolidiranja.

Položaj na Češkem. Po dolgi živahni razpravi je deželni zbor češki odklonil predlog, da se predlog posl. Schlesingerja za odpravo jezikovnih naredb izroči posebnemu odseku. S tem je sklenjeno zajedno, da bode o tem predlogu razpravljali oni odsek, ki bode razpravljal o predlogu posl. grofa Buquoy za uravnavo jezikovnega vprašanja na Češkem. Zahteva Nemcev se je odklonila 114 proti 57 glasom.

Zastopniki Čehov in konservativnega plemstva so posezali v razpravo najvapešneje in so naravnost

šiborno završali vse ljute napade Nemcev ter da so le ti poslednji krivi, ako na Češkem ne more priti do miru. V sijajnem govoru je dokazal prof. Kaizl, da Nemci nimajo nikake pravice, da bi smeli — sklicevaje se na svojo kulturo — zahtevati kakih predprav. Po sl. princ Friedrich Schwarzenberg je dokazoval to isto in je izjavil ob zaključku svojega sijajnega govora, da konservativno plemstvo je zato na strani naroda češkega, ker je tu — pravica. Od tega stališča se ne da plemstvo odmakniti od nikakega napada. Pravična stvar mora zmagati. Narod češki je prebil že hujših časov in je vsikdar izišel kakor zmagovalec iz boja. Posl. dr. Kramář je dokazal, da eventualna zmaga sedanjih nemških politikov bi značila pogubo Avstrije. Avstrija ne sme biti nemška, ne sme biti slovanska, ampak pravična mora biti vsem.

Velika bitka v deželnem zboru Češkem radi jezikovnih naredeb oziroma uravnave jezikovnega vprašanja je torej izvojevana in se je završila popolnim porazom Nemcev.

Napad Nemcev se torej odbili uprav briljantno združeni Čehi in veleposetniki, toda v stvari sami, v naporih za spravo, smo tam, kjer smo bili popred. Morda še na slabšem smo, kajti je mogoče, da Nemci že te dni ostavijo deželni zbor.

O kakem definitivnem sklepu v tem zmislu sicer nimamo še nikake vesti, ali kakor stojé stvari v nemškem taboru, kjer je vpliv Wolfv vsemozen, je skoro gotovo, da Nemci store kakov skrajni korak. Z vprašanjem, kaj store Nemci? je v naravni svesti vprašanje: kaj stori sedaj vlada? V tem pogledu javljajo „Politiki“ z Dunaja, da bar. Gautsch pripravi svojo novo naredbo — predno izide ista — zaupnikom obeh strank. Stališče vladino da je tako: nikogar naj ne boli! Seveda bi se lahko reklo: oba dva bo bolelo. Sicer pa da je vla a odločena, urediti odaošaje in se ne dati motiti od dobre ali zle volje strank. Vederemo.

Svoboda na Madjarskem. Služniki na železnici v Sibiriji so dobili nalog, da morajo pomadjariti svoja imena, sicer izgube službo ali pa bodo morali iti v pokoj. Vsakemu posamičniku se že prečitati madjarsko ime, katero bode moral nositi odslej. — To je pač nasilje najgrše vrste, kar pa vendar ne zadržuje „vitezkih“ Madjarov, da ne bi govorili o svobodi na Madjarskem, kakršnji baje ni para na vsem božjem svetu.

Guvernerjem na Kreti bode menda imenovan knez Jurij, prestolonaslednik Grški. Tako da so se dogovorile vse evropske vlasti. Najdalje da se je upirala Nemčija; posredovanja carja Nikolaja pa se je posrečilo, odpraviti tudi to zapreko. Sedaj treba pridobiti le še sultana za ta načrt.

Različne vesti.

Le tako naprej! Ni dolgo temu, kar smo objavili vprašanje na slav. c. kr. finančno vodstvo, zakaj da objavlja vse svoje oglase le v nemškem in laškem jeziku, na kar nismo in gotovo tudi ne dobimo nikakega odgovora. Pardon! Prijatelj nam piše: Odgovor na Vaše vprašanje slav. fin. vodstvu najdete v „Osservatore Triestino“ od dne 22. t. m., kjer je razpisanih več dražeb za prodajo tobaka le v — laškem jeziku! Najdete i neko „Concurs-Ausschreibung“, to pa samo v — nemškem jeziku!

Nih to dovolj jasen četudi indirektni odgovor na Vaše vprašanje? Zakaj pa ste tako zvedavi? Jaz pa ponovim: Le tako naprej! In dostavljam tudi: kako dolgo — še?!

Naznanilo. Tuuradnim naznanilom od 20. decembra 1897 števil. 2424—Pr., bival je določen rok za vlogo napovedi v odmero osebnih dohodnin, plačarine od viših službenih prejemkov in prihodnine za leto 1898 do 31. januarja 1898.

Ta rok podaljšalo je vis. c. kr. finančno ministerstvo glasom odpisa od dne 12. januarja t. l. št. 1635 do 15. februarja 1898.

C. kr. finančno ravnateljstvo.

Trst, dne 22. januarja 1898.

Dr. Maksimiljan Schuster pl. Bonnotti
c. kr. dvorni svetnik in fin. ravnatelj.

Fiasco! Najsijajnejši fiasco so doživeli minole nedelje gg. sklicevatelji shoda radi razširjenja volilne pravice, označenega že v zadnjem izdanju našega lista. Pod pretvezo razširjenja volilne pravice bi hoteli ti gospodje uvesti najneliberalnejši

volilni red. Shod se je imel vršiti v gledališču „Fenice“. Vse je bilo lepo prirejeno in proračunjeno, ali prišlo je drugače, nego so se glasili računi. Čim se je prikazal znani „prijatelj“ delalcev Rascovich, zagromelo je, da se je vse treslo po natlačenem gledališču: Fora, Abasso! Te demonstracije so se ponavljale vedno in vedno, sosebno pa tedaj, ko je socialist Ucekar, ob velikem navdušenju, hotel vprejeti predsedništvo. Slednjič je bil vrisč tolik, da je zastopnik vlade razpustil shod, ne da bi se bila niti pričela razprava. Med vrisčem je bilo tudi dejanskih sporov po gledališču, sina Rascovichevega so pahili iz dvorane. Liberalci a la Venezian pa naj se le bahajo naprej, da so ljubljenci naroda!

Zopet: kdo ščuva? Minole nedeljo epoludne je šla okoličanka Feriuga Ivana, stanujoča v ulici Piccardi št. 4 III, po ulici Cordaiuoli. Nosila je mal kosček pod roko. Bržkone je nesla obed kateremu svojcev. Za njo so šli trije lahonski šarlatani v gospodski obleki. Eden istih se je približal revni in bolni okoličanki ter jej pripeljal močan udarec v levo uho! Žena je jokala a šarlatan avite civiltà in njega drugovi so se — smejali, preklinjajoči vrhu tega ubogo revno se: Maledetta razza (prekleti slovenski zarod.) Omenim naj, da opisani faloti niso bili tržaški lahoni, nego tajci, skoraj gotovo iz Italije! Da se jim je tako sponeslo, zahvalijo naj božje previdnost, ki je vzdržala mene, da jim nisem dal okusiti, kaj da je maledetta razza. Opominjam pa italijanske časopisje, naj ne hujška, ampak naj ponči svoje izzivalce, da naj pazijo, ker mera je že prepolna.

Brejski.

Tržaški italijanski dijaki Zoli. To že ni mogoče drugače, nego da tržaški Italijani posnemajo Italijane iz kraljestva. Iz Italije so namreč doposlali Zoli veliko telegramov in čestitk, ker se je bil ta francoski pisatelj potegnil za žida Dreyfusa. Sedaj niso mogli drugače tudi naši Italijani, nego da so tudi oni storili tako. Mar res misljo — žabe, da bodo imponirale s tem Francozom. K večjemu je to izraz pokorščine do židov in pa vezij, ki spajajo njihova srca z bratci onkraj luže.

V spomin. Minoli petek je umrl nagle smrti Bajc Andrej. Veličasten pogreb se je vršil minolo nedeljo iz hiše žalosti v cerkev pri Sv. Ivanu. Kako priljubljen je bil pokojnik, videlo se je na mnogobrojnem sprevodu.

Prostorna cerkev bila je uprav natlačena žalujočih. Po običajnih molitvah zapeli so domači svetoivanski pevi „Blagor mu, ki se spočije“, kar je ganilo vseh. Pokojnik ni bil nikak vodja, a i agitator naredne stvari, a bil je naš z dušo in srcem. Zato pa, dragi Andrej, počivaj v miru, vječnaja ti pamjat! Mi ti ohranimo blag spomin.

Prijatelj.

Vabilo na veliki ples, katerega prirede slovenski trgovski pomočniki jestvin v Trstu v nedeljo dne 6. februarja 1898. v redetni dvorani gledališča „Politeama Rossetti“ (uhod ulice Chiozza). Pričetek ob 9. uri zvečer ter traja do 4. ure zjutraj. K plesu bode sviral vojaški orkester pešp. štev. 97. Ples bode vodil plesovodja gosp. Ivan Umeck, dvorana bode odlična posebno krasno in dnevno razsvetljena. Ustopnina za gospode 1 gl. z dvema damama. (Priti je v plesni opravi.)

Vatovec Anton, Škrli Hanibal, Žgur Fabijan, Luin Josip, Milonig Ivan, Popatnik Franjo, Škodnik Josip, Tomazič Ivan, Lampe Anton, Š. A., Patermost Ivan, Dekleva Matija, Gergol Ivan, Beck Ernest, Ogrišek Ivan, N. N., Lenasi Filip, M. K., Lavrenčič Ivan, Širca Andrej

Opomnja. Ker je čisti dohodek namenjen v blag namen, se bodo predplačila hvaležno sprejemala.

Služabniki c. kr. državne železnice v Trstu vabijo na plesni venček, ki bode v torek dne 1. februarja 1898. v lepo odlični dvorani g. Mally-ja v ulici Torrence št. 16 I. nadstr. Ustopnina za gospode 1 krodo, za dame 30 nrc. Pričetek plesa ob 9. uri zvečer. Ker je čisti dohodek namenjen udovam in delj časa volanim služabnikom, se preplačilom ne stavijo meje. — K obilni udeležbi urjudne vabi Veselični odsek.

Križem domovine. Na občinskih volitvah v Št. Petru v Savinjski dolini na Štajerskem so zmagali Slovenci. Do sedaj je bila ta občina v nemških rokah.

Na okrožnem sodišču v Mariboru napravil se je nemško-slovenski napis. Bolj po redko, nego zvezde repatice, se prikazujejo slovenski napisi na c. kr. uradih. Vlada premišlja o vsakem takem slučaju, kakor bi se šlo za kako novo okupacijo.

Ustanovila se je v Selški dolini na Kranjskem „Gospodarska zadruga“. Glavna skrb jej bode da se izpopolni domača sodarska ebtr in da se pospeši gospodarski napredek.

„Slovenija“, akademično društvo na Dunaju, priredi 17. februarja t. l. koncert in ples v Renacherjevi dvorani. Na koncertu bodo sodelovali iz prijaznosti tudi konservatoristinja gospica Renč Radinova, gospod Karol Jeraj in „Slovansko pevsko društvo“ pod vodstvom gosp. Hubada.

Sejmi na Primorskem od 24. do 28. t. m. V Sežani 24.; v Divači 26.; v Gorici 27.

Poskus samomora. Natalija udova Benvenuti, bivajoča v ulici Coroneo št. 14, zapazila je v soboto, da je prišlo nakrat slabo njeni 22letni hčeri Emi. Po dolgem izpraševanju in prošenju je povedala še-le hči, da je izpila precej opijuma, ker da se je že naveličala živeti. Ni ostale družega, nego da jo je dala mati takoj sprovesti v bolnišnico, kjer je potem ostala. Sedaj je že izven nevarnosti.

Glavni občni zbor „Kmetijske in vrtnarske podružnice v Lonjerju“.

Prez izvolitvijo odbora je načrtal gospod dr. Pretner v jako poučljivem govoru, nalogo in dolžnost, kakoršno ima odbor kmetijskega društva za razvoj istega in korist družbinih članov. Kar je želoec v človeškem telesu, ki dela za vse truplo, to je odbor v kmetijskih družbah. Odbor skrbi za vsako najmanjšo potrebo članov, pri odboru iščejo člani sveta, pomoči in podpore v družbinih stvarih in na odboru je ležeče, ako družba vspeva ali propada. Zato morajo biti odborniki kakega društva takorekoč cvet družbinega razumništva, odbor mora imeti najboljšje izkušnje v rečeh, za katere se je zasnovovalo kako društvo. Tako v kmetijstvo. Kako plodonosno se razvija kmetijstvo v krajih, kjer je odbor kmetijskih društev razumen, izkušen in blag gospodar! Gospod govornik je stavil v izgled delovanje kmetijske družbe na Gorenjskem, kjer je kmetijstvo najlepše razvito skoro v vsaj Avstriji. Ondi so vsi kmetje člani kmetijskih podružnic in iskreno in plodonosno delovanje dobrih odborov se kaže v tem, da imajo posamezne podružnice cele družbine naprave kmetijstva, katerih se poslužujejo vsi člani: poljedelska in gospodarska orodja, stroje, da, celo svoje družbine susinice za sadje imajo in vendar jih vse to ne stane le enega novčiča, razun da plačujejo redno svojo članarino.

Za vse take stvari pa mora skrbeti odbor, na katerem leži odgovornost za blagor kmetijstva v področju podružnice.

Za g. dr. Pretnerjem je govoril g. župnik Franjo Kosec s Katinare o zavarovanju goveje živine. Besede gospoda župnika so bile seme, ki je poglalo kal že takoj na zboru, kajti navzoči so se živo odzivali njegovim izvajanjem.

Iz njegovega govora je bilo razvideti takoj, kako živa, da, kako nujna potreba je taka zavarovalnica za vso tržaško okolico skupaj, a še posebej za vsaki posamični okraj mestne okolice. Saj je poleg vinogradstva živinoreja stebel našega okoličana. Na tem stebur sloni velik del blagostanja okoličanskega kmetovalca, ker je mlekarstvo oni življenski pogoj, iz katerega izvira moč okoličanskega gospodarstva, v kolikor se isto ne peča tudi vinogradstvom. Gorje pa, ako bi se porušil ta stebel!

Porušilo bi se z njim še ono malo blagostanja, kar ga ima naš okoličanski kmet. Zato se niti ne da še izračunati, kolike važnosti bi bile take zavarovalnice za našega kmeta. A stvar je nujna, ne sme se odlašati predolgo, ker nesreča tudi ne odlašja, marveč gre svoje pot dalje. Koliko kmetov, katerim je poginila žival, bi že lahko dobivale pomoč, ako bi se že danes nahajala taka zavarovalnica za tržaško okolico!

Zenini in cenjene družine,

ki rabijo trdno pohištvo in tapecarije, naj ne zamudijo obiskati zaloga

Viljema Dalla Torre
v ulici Cordaiuoli

(blizu trga S. Giovanni), kjer najdejo dobiček na vsem.
Via Cordaiuoli 2. MOJE POHIŠTVO DANESE SREČO Via Cordaiuoli 2.

